

Изх. № 3303-07/20.11.2019

До

Конституционния съд на Република България

Уважаеми Госпожи и Господа конституционни съдии,

Обръщаме се към Вас по повод Конституционно дело 10/2019г. и по-специално по отношение на член 17 а ал.2 от ЗУЧК. Предмет на делото е искане от омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционност на разпоредбите на чл. 10а, чл. 17а, ал. 2 и чл. 24в от Закона за устройството на Черноморското крайбрежие.

Според нас с 17 а ал.2 от ЗУЧК се въвеждат правилни ограничения върху човешката дейност върху дюните, но за съжаление законодателят е ограничил това само върху някои видове дюни, оставяйки най-разпространения вид дюни у нас – ембрионалните дюни- да не подлежат на защита и върху тях остава разрешено преминаването и паркирането на моторни превозни средства и поставянето на шатри и палатки, което ще доведе до допълнително увреждане на техния интегритет и унищожаване на характерните за тях видове.

С настоящото писмо изразяваме подкрепа за искането на омбудсмана със следните мотиви:

1. Конституционният съд вече се е произнесъл свое решение № 12 ОТ 28 ноември 2013 Г. по конституционно дело № 9 ОТ 2013 г. , че *„Всяко засягане на интегритета на дюните представлява такава деградация на околната среда, защото прави невъзможно възобновяването им и уврежда непоправимо природната среда и природните екосистеми. Този окончателен и непредотвратим резултат от човешката дейност противоречи на целта на правното уреждане на всички въпроси на околната среда, регулирането на което следва да отговаря на чл. 15 от Конституцията“* и *„Не е достатъчно също, когато правим преценка за конституционносъобразността на атакуваната разпоредба на чл. 17, ал. 2, т. 6 с оглед чл. 15, 55, чл. 4, ал. 1 от Конституцията, да констатираме post factum, че настъпват вреди от екологично естество и да се определи надлежно обезщетение. Целта Проектът "Граждани и експерти за прилагане на зелените закони," се изпълнява с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на Финансовия механизъм на ЕИП. Основната цел на проекта е чрез повишаване на ангажираността на гражданите с околната среда и участието им при формулирането на политики да постигнем балансирано развитие и устойчиво използване на природните ресурси.*

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение за изследователски практики и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.

е да се направи недопустимо и да се осуети извършването на дейност, която би нанесла екологични вреди. Това се отнася не само до екологичните замърсявания, но и до всички дейности, когато се засягат природните условия на живот. Трябва не само да се констатира определени факти и обществото да бъде поставено пред "свършен факт", чиито вредни последици да отстранява, а да не се допусне нарушаване на екологичната среда по пътя на използване на изключение от общата нормативна уредба" .

Според нас също не съществува никакво основание да се счита, че ембрионалните дюни са по-малко ценни от белите, неподвижните дюни с тревна растителност и облесените дюни и заради това в тях да са допустими дейности като преминаването, паркирането и престоят на превозни средства, които непоправимо увреждат интегритета на дюните.

2. През 2015 година Българска академия на науките и Министерство на околната среда и водите издават Червена книга на Република България. В нейния том 3, посветен на природните местообитания. виждаме, че ембрионалните дюни включват два вида местообитания:
 - 01B1 – Растителност на черноморските пясъчни плажове - <http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/vol3/01B1.html>
 - 02B1 – Черноморски ембрионални дюни - <http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/vol3/02B1.html>

И двата типа местообитания, включени в ембрионалните дюни са оценени с категория на защитно състояние „ЗАСТРАШЕН“, а като необходими мерки за възстановяване и опазване е посочено „Прекратяване на застрояването, урбанизацията и деградацията на запазените дюни и плажове по Черноморието, ограничаване на туристическия натиск, управление на защитените зони с приоритетна цел опазване на псамофитните ценози.“.

Явно е, че ако държава толерира и позволява на превозни средства (вкл. багери или друга строителна техника) да преминават или паркират върху ембрионалните дюни, тези дюни няма да могат да бъдат опазени.

Проектът "Граждани и експерти за прилагане на зелените закони," се изпълнява с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на Финансовия механизъм на ЕИП. Основната цел на проекта е чрез повишаване на ангажираността на гражданите с околната среда и участието им при формулирането на политики да постигнем балансирано развитие и устойчиво използване на природните ресурси.

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение за изследователски практики и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.

3. От двете статии от Червената книга на Република България, цитирани по-горе, и от публикациите посветени на ембрионалните дюни е видно, че те са местообитание на множество редки и защитени псамофитни растения с прогресивно намаляващи популации в България, като:
- Приморски ветрогон *Eryngium maritimum* L., Видът също е включен в Червената книга на Република България с категория застрашен. <http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/vol1/Erymarit.html>
 - Татарска салата *Lactuca tatarica* (L.) C. A. Mey. Видът също е включен в Червената книга на Република България с категория застрашен <http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/vol1/Lactatar.html>
 - Крайморски отантус *Otanthus maritimus* (L.) Hoffm. & Link. Видът също е включен в Червената книга на Република България с категория Критично застрашен <http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/vol1/Otamarit.html>
 - Крайморски ранилист *Stachys maritima* Gouan. Видът също е включен в Червената книга на Република България с категория застрашен <http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/vol1/Stamarit.html>
 - Пясъчна лилия *Pancratium maritimum* L. Видът също е включен в Червената книга на Република България с категория застрашен <http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/vol1/Panmarit.html>
 - Черноморски асродаукус *Astrodaucus littoralis* (M. Bieb.) Drude Видът също е включен в Червената книга на Република България с категория Критично застрашен <http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/vol1/Astlitto.html>
 - Черноморски хипекоум *Hyppocrepis emerus* Velen. Видът също е включен в Червената книга на Република България с категория застрашен <http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/vol1/Hypponti.html>
 - Черноморско плюскавиче *Silene euhina* Rupr. Видът също е включен в Червената книга на Република България с категория застрашен <http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/vol1/Sileuxin.html>
 - Крайморско чадърче *Calystegia soldanella* (L.) R. Br. Видът също е включен в Червената книга на Република България с категория застрашен. <http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/vol1/Calsolda.html>

Всички посочени видове са обявени за защитени и са включени в приложение 3 на Закона за биологичното разнообразие и за тях е забранено унищожаване на екземпляри в техните естествени области на

Проектът "Граждани и експерти за прилагане на зелените закони," се изпълнява с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на Финансовия механизъм на ЕИП. Основната цел на проекта е чрез повишаване на ангажираността на гражданите с околната среда и участието им при формулирането на политики да постигнем балансирано развитие и устойчиво използване на природните ресурси.

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение за изследователски практики и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.

разпространение по всякакъв начин. Разбираемо е, че ако върху тях се преминават превозни средства или се поставят шатри и палатки, голяма част от екземплярите на тези растения ще бъдат унищожени.

4. От горепосочената статия от Червената книга на Република България за –местообитание 01B1 – Растителност на черноморските пясъчни плажове е видно, че за него като характеризиращ животински таксон е посочен Морският дъждосвирец *Charadrius alexandrinus* Linnaeus, 1758. Този вид птица също е включен с категория на защита „КРИТИЧНО ЗАСТРАШЕН“ в Червената книга на Република България <http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/vol2/Chalexan.html>

За неговия правен статус трябва да посочим, че морският дъждосвирец е включен и в приложение 1 на Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на съвета от 30 ноември 2009 година относно опазването на дивите птици.

Член 5 от Директивата за птиците задължава държавите членки да вземат необходимите мерки за създаване на обща система за защита на всички видове птици, посочени в член 1 от тази директива. Съгласно член 5, букви б) и г) от посочената директива тази система по-специално включва забрана на умишленото разрушаване или увреждане на техните гнезда и яйца и преместването на гнездата им, както и на умишленото им обезпокояване, по-специално през периода на размножаване и отглеждане на малките, доколкото обезпокояването има съществено значение с оглед на целите на настоящата директива.

Съгласно константната практика на Съда на ЕС член 5 от Директивата за птиците съответно изисква държавите членки да приемат цялостна и ефикасна законодателна уредба (решения от 12 юли 2007 г., Комисия/Австрия, С-507/04, ЕУ:С:2007:427, т. 103 и 339, и от 26 януари 2012 г., Комисия/Полша, С-192/11, непубликувано, ЕУ:С:2012:44, т. 25) чрез прилагане, аналогично на предвиденото в член 12 от Директивата за местообитанията, на конкретни и специфични мерки за защита, които трябва да позволят да се осигури ефективното спазване на посочените по-горе забрани, с които по същество се цели да се защитят местата за размножаване и почивка на

Проектът “Граждани и експерти за прилагане на зелените закони,“ се изпълнява с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на Финансовия механизъм на ЕИП. Основната цел на проекта е чрез повишаване на ангажираността на гражданите с околната среда и участието им при формулирането на политики да постигнем балансирано развитие и устойчиво използване на природните ресурси.

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение за изследователски практики и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.

птиците, за които се отнася тази директива. Освен това тези забрани трябва да се прилагат без ограничение във времето (решение от 27 април 1988 г., Комисия/Франция, 252/85, EU:C:1988:202, т. 9).

Като отчитаме горното, трябва да посочим, че **българският законодател е изключил от обхвата на забраната за движение и паркиране на превозни средства и поставянето на шатри и палатки ембрионалните дюни, които са типова място за размножаване и хранене на Морския дъждосвирец и така** е изключил вида общата система за защита на видовете птици обект на защита съгласно чл. 1 на Директива за птиците и не е предвидил конкретни и специфични мерки за защита на местата му за размножаване и почивка, като е поощрил по този начин умишленото му обезпокояване.

5. Що се отнася до оспорения § 9 ЗИДЗУЧК (обн. ДВ, бр. 56 от 16 юли 2019 г.), който въвежда **новият чл. 24в ЗУЧК, желаем да посочим, че неговата неяснота може да доведе до административни наказания за разполагането на палатки, кемпери и каравани в законно изградените и функциониращи къмпинги, доколкото те изрично са изключени от местата по чл 10а.**

В заключение, смятаме, че чл. 10а, чл. 17а от Закона за устройството на Черноморското крайбрежие са противоконституционни, а чл. 24в създава правна неяснота.

С надежда това становище да е полезно за Вас и с уважение:

20.11.2019г

Вера Стаевска

Гр. София

Председател на УС на Сдружение за изследователски практики

Инициатива „Зелени закони“

<https://www.zelenizakoni.com/>

Проектът "Граждани и експерти за прилагане на зелените закони," се изпълнява с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на Финансовия механизъм на ЕИП. Основната цел на проекта е чрез повишаване на ангажираността на гражданите с околната среда и участието им при формулирането на политики да постигнем балансирано развитие и устойчиво използване на природните ресурси.

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение за изследователски практики и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.